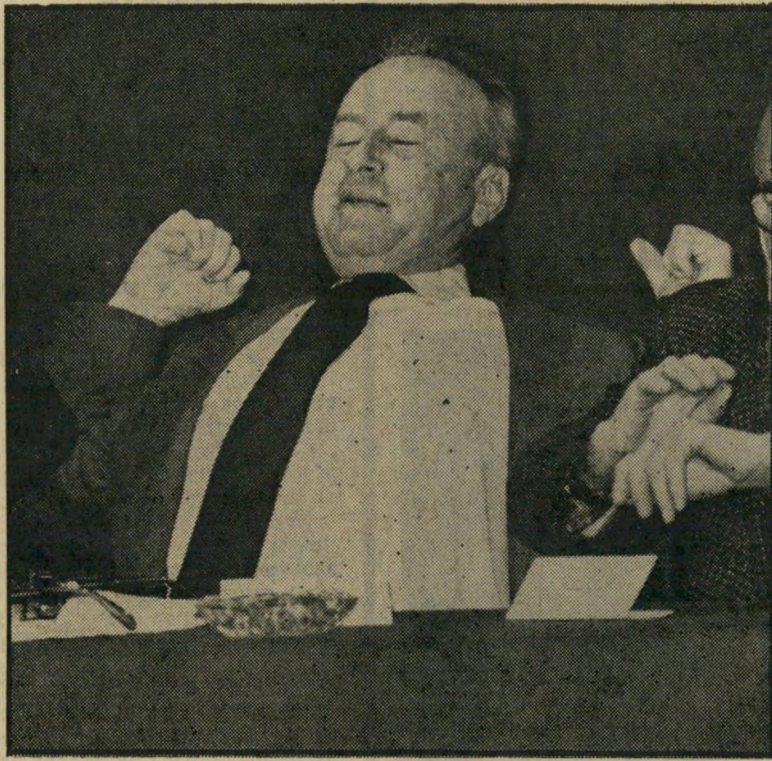


משלה? הדיעות אינן חשובות. התהליך כולו דומה למישחק פוקר

מצב את דעת מרכז הכובד של המיסלגה. באופן מעשי זה אותו הדבר. רבין, הנחשב כיוני יותר, מחזיק לידו ניצים הרייאסון כמו ישראל גלילי וגולדה מאיר. פרס, הנחשב כניצי יותר, משופע ביונים כמו אבא אבן ויוסי שריד. ייתכן שרבין יקוט קו מתון יותר — אך יכול גם להיות שהוא יראה את עצמו מחוייב להיות דווקא יותר ניצי, כדי להתגבר על חשדות האגף הניצי העויין אותו. ואילו פרס עשוי להתכופף דווקא לעבר היונים, העויינים אותו, כדי לרכוש את תמיכתם.



אין כימעט תקדים בעולם הדמוקרטי שמפלגה, הנמצאת בשילטון, מדיחה את ראש הממשלה (או הנשיא) שלה ערב בחירות. מבחינה תיאורטית, הדבר כלל אינו אפשרי. שהרי מיפלגה כזאת מודה באוזני הבוחרים כי ממשלתה שלה נכ"שלה, והיא מאבדת את היתרון העיקרי שיש למפלגת-שילטון בבחירות — היכולת להתפאר בהישגי השילטון בתקופת כהונתה.

חריג בולט מכלל זה כימעט אירע לפני כמה חודשים בארצות-הברית, כאשר דו"ג נלד רגן התקרב לתפיסת המועמדות הרפובליקאית מידי הנשיא ג'ראלד פורד. פורד ניצח את רגן אך בקושי, בהפרש קטן וברגע האחרון, היתה זו מהלומה אדירה ליוקרתו.

יש דמיון מסויים בין פורד ודו"ג רבין — ולא רק מפני שרבין עצמו תמך בפורד. המשותף בין הי שניים: גם פורד וגם רבין לא נבחרו לתפקידיהם על-ידי ציבור הבוחרים, אלא מונו כימעט במיקר ריה, בעיקבות אסון לאומי — ופורד גייס בארצות-הברית, וימ"חכיסורי רים בישראל.

עסקני המפלגה הרפובליקאית חששו, ברגע האחרון, להדיח את הנשיא שלהם. ייתכן מאד שבלב עסקני מיפלגת-העבודה יגבר ברגע האחרון חשש דומה. תופעה זו עשויה להוסיף לרבין את קורטוב

למעשה איאפשר להינבא, כי שני הצדדים נזהרים מאד מההשי מיע דיעות מובהקות, אף בשיחות פרטיות. שניהם משתמשים כמלוי צות ריקות, כמו "פשרה טריטורי ריאליז", "צימצום הפער התכדי" תי" ושאר פראזות חסרות-תוכן, שאין בהן התחייבות כלשהי לקו כלשהו.

תחרות יופי

יתכן שמכל התופעות הכרוכות בת המודדות, זוהי התופעה החמורה ביותר. אין הכרעה דמוקרטית בין גישות מדיניות אלטרנטיביות, בענייני פנים או חוץ. אין ויכוח רעיוני, אין שום הכרעה שהיא, מלבד תחרות יופי או תחרות-אפי.

שדושת אדפים עסקנים, שנבחרו

התהליך הממושג

בצורה מיקרית למדי, בבחירות פנימיות שהיו משוחררות מכל זיכוח רעיוני או פוליטי, בוחרים כאיש שיהיה, קרוב לוודאי, ראשי הממשלה הבא של ישראל — בני כקשר להכרעות הגורליות העומי דות לפני המדינה.

להמוני האזרחים אין כל השפעה על בחירה זו. בתיאוריה ניתן לומר, שציבור הבוחרים יכריע ביום הבחירות, כאשר יוכל לבחור בין מועמד מיפלגת-העבודה לבין מועמד דים אחרים. אולם זוהי אשלייה, ביגלל כמה סיבות. בין השאר:

- בבחירות כלליות עומדים לפני הי בוחרים שיקולים רבים. בחירת ראש-הממ"שלה הבא היא רק אחד השיקולים. יהיו שיצביעו בעד סיעה שתמלא תפקיד יעיל בכנסת, או בעד סיעה המייצגת נימה אי דיאלוגית הקרובה לליבם, או בעד סיעה שתתמוך בעניין מיוחד החשוב להם, או סיעה שיש להם אליה קשר סנטימנטי.
- גם רוב המתחרים האחרים על תפקיד ראש-הממשלה (מלבד מנחם בגין) לא יופיעו בשם עמדה מדינית ברורה, אלא ינסו להגיד דבר והיפוכו בכל עניין. מאחר שגם הם מייצגים סופרמרקטים של יונים וניצים, אנשי ריאקציה וקידמה, דתיים וחילוניים.

מבחינה זו מדגים התהליך כולו את הצורך לשנות את השיטה, בצורה שתאפשר את בחירת הישירה של ראש-הממשלה בבחירות אישיות כלליות. רק אז יוכל הציבור הכללי להכריע במישרין לגבי האיש שיחזיק בידיו את האחריות העליונה על גורלו, למילחמה ולשלום, לשיגשוג ולעניין.

בתהליך כזה של בחירה יאלצו המו"עמדים, החשופים לכלי-התיקשורת, להביע דיעות מוחשיות על הבעיות העיקריות. הם לא יוכלו להתחבא מאחרי גו"חות סתמיות ונבובות. הם יצטרכו לגלות לציבור על מה הם חושבים — אם הם חושבים בכלל.

הדראמה חסרת-התוכן של הי שבוע, הגובלת במחזה-האבסורד, מבליטה את הצורך בכך יותר מ"אשר כל דבר אחר שקרה בישראל מאז היווסדה.

הצעה כזאת כלולה בתוכניתו של אורי אבנרי לכנסת הבאה.



התמיכה החסר, כדי להכריע את הכף לטובתו. אולם גם אז יצטרך רבין לשאול את עצמו: איך הגיע ביכלל למצב כזה? אחרי שלוש שנים בשילטון, כיצד יכול היה להתקרב לעבריינות של הדחה מיפגנתית?

אחת הסיבות נעוצה, בני ספק, בהזנחת המיפלגה על-ידי.

להמציא את פרס

מבחינה זו, היתה ברכה גדולה בת המודדות שבין רבין ופרס. היא מהי וזה שיעור על חשיבותה של המיסלגה, ועל גודל האיוולת הטמונה באשלייה שראש-הממשלה במדינה דמוקרטית יכול ל"הצטמצם בעניינים ממלכתיים ולהתעלם מ"עסקים מיפלגתיים.

אנשים העוקבים אחר האיש רבין טוענים כי בשבועות האחרונים אכן חל בו שינוי גדול. ביגלל ההתמודדות הוא נאלץ לכתת את רגליו מסניף לסניף, להאזין לדברי ריהם של אנשים מן השורה, להסי כיר להם פנים, להתווכח, להשיב דשאדות.

הוא הפך לאיש מיפלגתי, אמר חד ממקורביו. "אם ייבחר מחדש, הוא לא ישכח לקח זה. מעכשיו והלאה הוא בוודאי יקדיש זמן רב למיפלגה, ישמור על הקשר עם הסניפים ועם עסקנים."

לא היתה זאת הברכה היחידה שצמחה למיפלגת-העבודה מן ההתמודדות. תהיה הדיעה על שימעון פרס ועל שיטותיו אשר תהיה, אין ספק שבכפות את ההתמודדות על המיסלגה הוא עשה לה טובה גדולה. לולא היה פרס קיים, היתה המיפלגה צריכה להמציא אותו.

לולא ההתמודדות, היתה המיסלגה מפייצה סביבה ריח של שיעמום וריקבון. פרשות עופר ודלדן היו שולטות לבדן בכללי התיקשורת, מבלי ששום נושא אחר הק שור במיפלגת-העבודה היה מעורר עניין.

המאבק האישי עורר את תשומת-הלב, החזיק את המיפלגה כי מרכז הכמה. הדרמה האנושית ריתקה גם אנשים ארישים. היא הפיחה את הרעת מן הליכוד, הי ממשיך לשעמם, ואף מן הפעולדים של מומחי יחסי-הציבור של ד"ש.